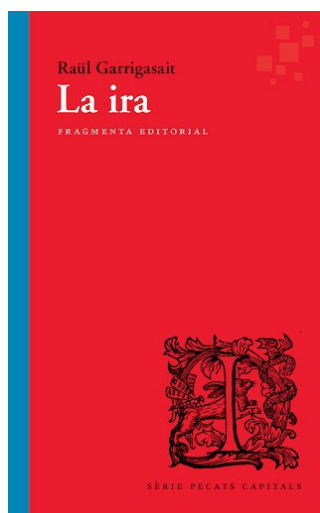

[Revista-92](#)[Números anteriors](#)[Qui som](#)[Cercador](#)[Patrocinis](#)[+](#)

Els dies de la ira

Pàgina inicial / Els dies de la ira

[< Anterior](#) [Següent >](#)

Jordi Solà Coll

Quan vaig saber que Raül Garrigasait havia de tractar el tema de la ira dins la sèrie dels «pecats capitals», impulsada per l'editor de Fragmenta, l'Ignasi Moreta, tenia clar que n'havia d'escriure una ressenya. No debades, pocs mesos abans, jo mateix havia publicat a Tanit Poesia el llibre de poemes, *Ira*. Per consegüent, la seva aproximació a aquesta bàsica –i primigènica– emoció era un al·licient que m'obria les portes a explorar la seva perspectiva i, d'alguna manera, poder establir-hi un diàleg crític que l'atzar ha fet possible.

L'inici d'aquest petit assaig és un veritable proemi al desenvolupament temàtic d'una passió tan humana –i per això complexa– com és allò que els grecs anomenaven *thymós*. Recordem que a la Grècia antiga l'home tenia una ànima dual: *psyché* i *thymós*, aquesta última relacionada amb el caràcter vitalista i sensorial de l'existència. Una dualitat que també es dona

Autoria: **Raül**

Garrigasait

Títol: **La ira**

Editorial: **Fragmenta**

Editorial, Barcelona,

2020

Pàgines: **72**

en la ira: cultural i biològica, gloriosa i destructiva. En aquest sentit, la ira és també ímpetu, furor, ràbia, indignació, rancúnia. Obert el camp semàntic a la polisèmia d'avatars. Una riquesa de matisos on s'endinsa Raül Garrigasait en la seva lúcida anàlisi.

Per tant, no és pas estrany que la *Ilíada* sigui la seva pedra angular. Al capdavant, el nostre cànon literari s'inaugura amb un vers que comença: «La ira, canta, deessa, la ira maleïda d'Aquil·les!», on Garrigasait ens recorda que en la primera posició del vers i de l'obra trobem el terme *mênis*, un vocable no gaire habitual que ens remet a la seva condició divina: «Aquil·les és l'únic mortal dominat per la *mênis*, i això ja l'eleva per sobre de la resta». Una condició transcendent, la irada, també habitual dins de les tradicions dhàrmiques –el budisme i l'hinduisme– i, en aquest sentit, plenament compartida amb la cultura occidental.

A partir d'aquesta premissa, Raül Garrigasait desgrana tot el seu saber en un primer capítol que és tot un exemple de capacitat de síntesi.

Personalment, em recorda la saviesa del meu enyorat Carles Miralles en ser capaç de substanciar en poques pàgines el concepte d'ira-*mênis* com una pacient rancúnia mitjançant la qual Aquil·les fa seva la venjança contra Agamèmnon que, segons l'autor: «pretén restaurat l'equilibri del món aportant-hi el sofriment que hi manca». En paraules distintes: darrere de la ira sovint hi ha un motiu i, encara més, un propòsit clar. La ira ens allibera en mostrar-nos la injustícia –la indignació, la pèrdua de la qualitat de digne, pot desembocar en una reacció irada no exempta de raó–. Així doncs, és la lucidesa un dels factors de l'home irat: el que fa del càlcul l'objecte del seu capteniment en descobrir una situació que l'amenaça.

És també la rancúnia de Jean Améry. La impertorbable reacció al mal patit. I la impossibilitat de perdonar amb relació al dolor que se'n deriva. L'estudi introspectiu de Garrigasait inclou també la paciència com una de les virtuts d'Aquil·les. O potser caldria dir, la indiferència. Perquè sovint la idea de justícia es confon amb la venjança més extrema. I és aquest el revers, i la por a la ira: perdre's –o bé perdre'ns– en la confusió de la ira-*khólos*, la contrapart forassenyada de la ira-*mênis* que en la *Ilíada* –tot seguint els passos de Garrigasait– esdevé en la mort de Pàtrocle a mans d'Hèctor un esclat de còlera que obligarà Aquil·les a restaurar la mort del seu amic. Un

extraviar-se iradament que ens revela els indrets obscurs del nostre ésser, aquella ombra que intentem ocultar sempre que podem.

Es tracta, doncs, d'una dialèctica inevitable. De dos pols que es complementen i que tenen en comú una raó de ser, i una manera d'entendre el món. Restaurar l'equilibri, sovint al preu del dolor que s'ha de pagar per restituir l'ordre. Garrigasait defensa que «sense una preocupació profunda o una visió consolidada del món no hi hauria ira». Dit altrament: en absència d'una ètica arrelada al cor del ser no hi hauria la praxi irada que desemboca en la transformació del món. Cal recordar la dansa de Xiva i el tarannà cosmogònic d'aquesta, on darrere de tota creació hi ha un procés de destrucció simbòlica o real.

Què cal fer amb la ira? Sèneca diria de romandre impertorbable. El concepte clau és l'*ataràxia*: apaivagar-ne les passions. Però suprimir la ira – en favor de la raó– és suprimir una eina política. I fer-ho, també és suprimir una part de la nostra humanitat. Però la raó també crea monstres. I la ira canalitzada cap a la raó tècnica està en l'origen dels camps de concentració. El risc és evident. La ira de l'esclau, empodera. Però qui no controla la ira perd les regnes del destí. Tot això se'ns planteja en un assaig brillant on Raül Garrigasait exposa la dificultat de ser humà en tota la seva dimensió. També en contemplar la dimensió sagrada de la ira. Per això Èsquil, la divinitza: és el cas de les Eumènides –les fúries o Erínies– de la trilogia *Oresteia*. En ritualitzar el principi, la ira esdevé sacre i àdhuc protectora: «Allà, a la cova, hi dormirà la bona ira [...]; a la cova reposaran les veritats que són massa fortes –i massa fondes– per estar exposades sempre a la llum del dia». Que la ira us acompanyi.

---

2 de març de 2022 | Categories: Assaig, número 93, Resenyes | Tags: Jordi Solà Coll

---

Comparteix aquest article. Tria la teua plataforma

